

Н. Г. Криницька

Калита

КАЛИТА – селище міського типу Броварського району [Київської області](#). Селищ. раді підпорядк. с. Опанасів. Знаходиться за 54 км від обл. центру, за 32 км від райцентру, за 4 км від автомагістралі Київ–С.-Петербург та за 12 км від залізнич. ст. Заворичі. Площа 3,86 км². Насел. 4979 осіб (2001, складає 91,4 % до 1989), переважно українці, проживають також росіяни, білоруси та євреї. Вперше згадується у польс. люстрації 1628. За нар. переказами, засн. села був легендар. Калита. Калитян. землі спочатку належали власнику Остер. замку Рожиновському, згодом – київ. судді Я. Аксаку. Певний час частина дворів і земель перебувала у власності Троїц. монастиря Києво-Печер. лаври. Жит. брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького. Після Зборів. угоди 1649 – маєтність батька писаря Війська Запорозького (згодом – гетьмана) І. Виговського. На той час К. входила до Завориц. сотні, згодом – до Козелец. сотні. Від 1654 – у межах кордонів Рос. імперії. 1782–97 та від 1803 – у складі Остер. пов. (1782–97 – Київ. намісництва, від 1802 – Черніг. губ.). 1797–1802 входила до Малорос. губ. У 19 ст. більша частина К. належала дворян. роду Александровичів, а також Соболевським і Миколайчикам. У пореформен. час тут збудовано винокур. завод. 1870 відкрито земську школу. Оскільки К. розташ. на підвищенні, зручному для побудови вітряків, у ній здавна було розвинуте мірошництво. Молоти зерно сюди приїжджали з усіх сусід. поселень. На поч. 20 ст. у К. діяло 62 вітряки. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Калитяни потерпали від голодомору 1932–33 (кількість встановлених жертв – 55 осіб). У К. репресовано 16 осіб. Від вересня 1941 до жовтня 1943 – під нім.-фашист. окупацією. У боях за визволення К. загинуло 30 рад. воїнів (поховані у брат. могилі в центрі), на фронтах 2-ї світової війни – 265 жит. 1960 під час осушування боліт зникла р. Калита. Від 1973 – смт. 1970 у К. мешкало бл. 2 тис., 1979 – 5,1 тис., 1999 – 4,6 тис. осіб. Гол. підприємства: агрокомбінат «Калита», Калитян. експерим. завод комбікормів і преміксів. У К. – заг.-осв. школа; поліклінічне відділ.; Будинок культури, 2 б-ки; ДЮСШ; відділ. 2-х банків. Діє реліг. громада УПЦ МП. Встановлено пам'ятник і меморіал воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни. Серед видат. уродженців – історик, фольклорист, поет, громад. діяч 19 ст. М. Александрович; Герой Радянського Союзу *І. Самодеєв*. У К. мешкав поет *А. Луценко*.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Калита / Н. Г. Криницька // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-10541>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).